

СУТНІСТЬ КОН'ЮНКТУРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ РИНКУ ЛАБОРАТОРНИХ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ

Черненко Д. І.

**Науковий керівник: Мозгова Г. В., к.е.н., доцент
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна**

Бурхливий розвиток ринку лабораторних медичних послуг, зумовлений загальними тенденціями в галузі охорони здоров'я, визначає актуальність даної проблематики і спонукає до вивчення особливого предмету дослідження ринку, – його кон'юнктури.

Еволюцію теоретичних підходів до загальних питань вивчення кон'юнктури можна простежити в роботах зарубіжних та вітчизняних вчених І. Біляєвського, А. Войчака, М. Кондратьєва, В. Карпова, В. Кучеренка та ін. Процеси функціонування ринку медичних послуг знайшли відображення в роботах С. Столярова, І. Тогунова, Н. Малахової, І. Полякова та ін. Але ринок лабораторних медичних послуг недостатньо вивчений і потребує детальнішого розгляду.

Головною метою дослідження є теоретичне обґрунтування сутності кон'юнктурних досліджень ринку лабораторних медичних послуг.

Для досягнення поставленої мети було визначено та вирішено такі основні завдання дослідження:

- виконано аналіз теоретичних підходів до визначення поняття «ринок», «послуга» та «кон'юнктура»;
- розкрита сутність медичної послуги;
- надано визначення лабораторної медичної послуги.

Для проведення кон'юнктурних досліджень ринку лабораторних медичних послуг необхідно, перш за все, розглянути понятійний апарат та визначити специфічні особливості цього ринку.

Категорія «ринок» являється базовою для економічної науки. Ринком можна вважати сферу прояву економічних відносин між виробниками та споживачами товарів, тобто ту економічну категорію, яка відображає ступінь розвитку обміну, стан та співвідношення попиту й пропозиції на товари в світовому, національному, регіональному розрізі.

Особливим предметом дослідження ринку лабораторних медичних послуг є його кон'юнктура.

На думку автора, кон'юнктура – економічна ситуація на ринку, на яку впливають співвідношення між попитом та пропозицією, рівень і динаміка цін, товарних запасів та інші показники й чинники (історичні, національні, природно-кліматичні, територіальні, політичні, соціально-економічні тощо).

Послуга – діяльність виконавця з надання (передачі) споживачеві певного визначеного договором матеріального чи нематеріального блага, що здійснюється за індивідуальним замовленням споживача для задоволення його особистих потреб [2].

Незважаючи на значне різноманіття трактувань поняття «послуга» та підходів до її класифікації, в економічній літературі відсутні чіткі тлумачення поняття

«медична послуга». В науковій медичній літературі надаються наступні тлумачення.

Медична послуга – це будь-яка професійна дія, спрямована на зміну або збереження фізичного або психічного здоров'я, з метою отримання користі її споживачем (пацієнтом), в тій чи іншій формі [3].

Медична процедура (послуга) – послідовно визначені дії або комплекс дій медичного персоналу, направлені на діагностику, лікування або профілактику захворювання, які мають самостійне закінчене значення і певну ціну [1].

Важливою складовою медичної послуги являються лабораторні дослідження. Майже всі діагнози вимагають лабораторного підтвердження (верифікації). До сьогодні зміст поняття «лабораторна медична послуга» ще не визначено в Основах законодавства України про охорону здоров'я. Немає трактування поняття й у медичній літературі. Тому автор пропонує наступне визначення: «Лабораторна медична послуга – комплекс діагностичних і лікувальних заходів, спрямованих на визначення певних клінічних показників з метою виявлення, профілактики та лікування захворювань».

Ринок лабораторних медичних послуг слід розглядати як єдину систему, яка має певну ієрархію, з певними взаємозв'язками та пропорціями між його частинами.

Структура ринку медичних послуг та місце ринку лабораторних медичних послуг схематично зображена на рис. 1.

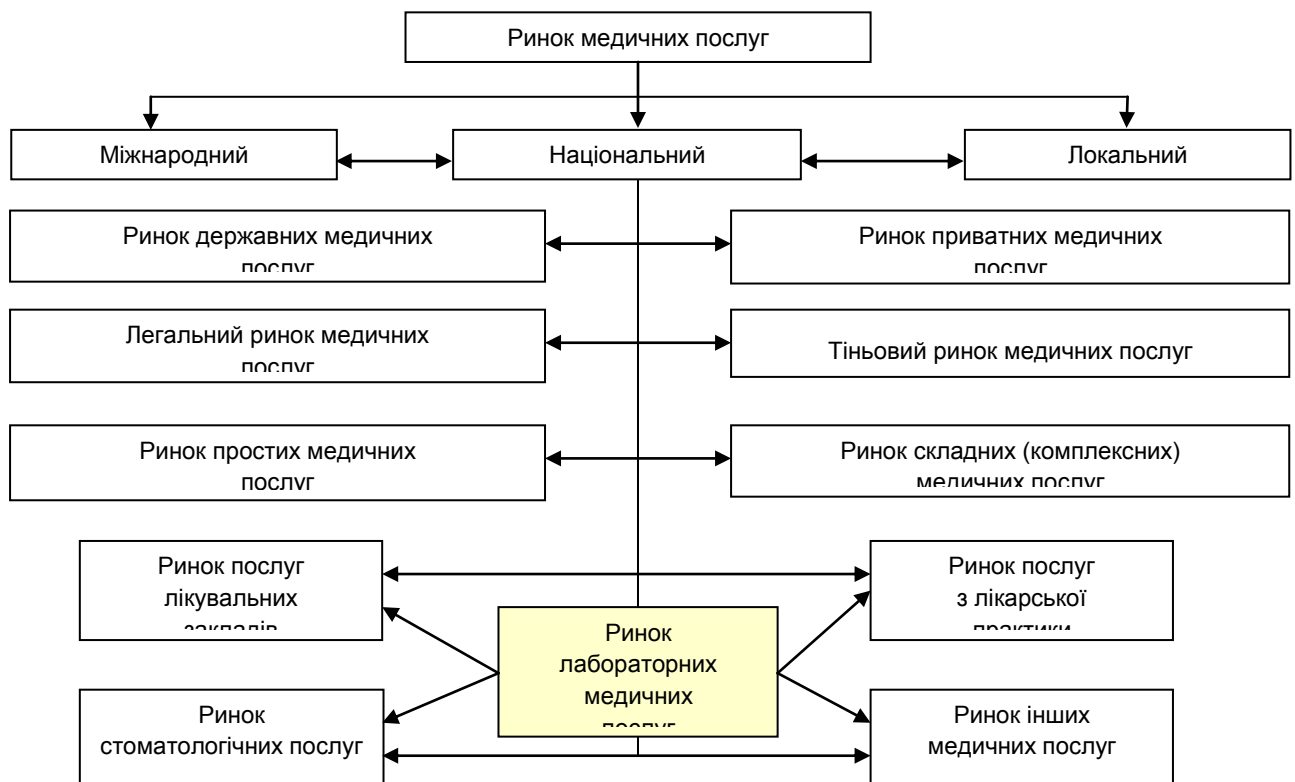

Рис. 1. Структура ринку лабораторних медичних послуг (розроблено автором)

Взаємозв'язок наведених на рис. 1 субринків зумовлений тим, що лабораторні медичні послуги стали першими об'єктивними діагностичними технологіями в історії розвитку медицини. Процес розширення діапазону лабораторних аналітичних технологій став особливо інтенсивним в II половині 20

століття. Доступними для якісної та кількісної оцінки стали практично всі клітинні та хімічні компоненти біологічних матеріалів, які дозволяють точно характеризувати стан органів та фізіологічних систем організму людини і відповідно представляють клінічний інтерес.

Лабораторні медичні послуги в Україні надаються: лабораторіями в державних медичних установах, приватними лабораторіями.

Можна виділити такі підстави для застосування лабораторних досліджень:

1. Раннє виявлення захворювань.
2. Діагностика хвороби.
3. Діагностика ураження визначеного органу.
4. Моніторинг життєво важливих функцій.
5. Моніторинг реакції на лікувальні заходи.
6. Лікувальний моніторинг.

Лабораторні дослідження є наймасовішими діагностичними процедурами на ринку медичних послуг. Так, від 30 до 45% випадків захворювань не може бути правильно діагностовано без даних об'єктивного обстеження, серед яких результати клінічних лабораторних досліджень складають від 60 до 80% [4].

Дослідження кон'юнктури ринку лабораторних медичних послуг передбачає аналіз тенденцій його розвитку, а також виявлення умов та чинників, що в певний момент найбільш вагомо впливають на формування попиту та пропозиції на даному ринку.

На кон'юнктуру ринку лабораторних медичних послуг суттєво впливає ступінь державного регулювання ринкової діяльності взагалі та політика держави з питань охорони здоров'я, розвиненість ринкових структур і механізмів. Цим визначаються умови конкуренції та бар'єри виходу на ринок, комерційні умови реалізації послуг.

Список використаної літератури:

1. Галузевий класифікатор «Довідник медичних процедур (послуг) та хірургічних операцій» [Електронний ресурс]: офіційний сайт клініки «Гарвіс». – Режим доступу : <http://www.garvis.com.ua/dovidnyk/nsi/help/ru.html>.
2. Про захист прав споживачів [Електронний ресурс]: Закон України від 12 травня 1991 р. № 1023-XII : за станом на 01 березня 2012 р. // Верховна Рада України. Законодавство України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.
3. Столяров С. А. Рынок медицинских услуг: Некоторые его характеристики, проблемы и аспекты управления : монография 3-е изд. испр. и дополн. / С. А. Столяров. – Барнаул : АзБука, 2005. – 269 с.
4. Якісна та своєчасна лабораторна діагностика – запорука здорової нації [Електронний ресурс] : Новини Міністерства охорони здоров'я // Міністерство охорони здоров'я України. – Режим доступу : <http://www.moz.gov.ua>.